

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 326/09-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša o sťažnosti spoločnosti R. V., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. H., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 50/2008 a jeho rozsudkom zo 14. októbra 2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva spoločnosti R. V., a. s., zaručené v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 50/2008 a jeho rozsudkom zo 14. októbra 2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti R. V., a. s., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 368,55 € (slovom tristošesťdesiatosem eur a päťdesiatpäť centov), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti spoločnosti R. V., a. s., vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 326/09-18 z 8. októbra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti R. V., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“ alebo „odporca“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008.

2. Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd porušil jej slobodu prejavu, keď potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), ktorý v konaní o ochranu osobnosti rozhodol, že sťažovateľka ako prevádzkovateľka rozhlasového vysielania uverejnením správy a zvlášť jedného výroku redaktorky, ktoré mali znamenať, že JUDr. J. S. (ďalej len „navrhovateľ“) spáchal tam uvedené trestné činy, neoprávnene zasiahla do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti.

3. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že navrhovateľ podal 4. septembra 2006 žalobu o ochranu osobnosti proti sťažovateľke. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 C 174/2006 z 15. novembra 2007 v konaní o ochranu osobnosti a o zaplatenie nemajetkovej ujmy bola sťažovateľke (v procesnom postavení odporkyne) uložená povinnosť uverejniť ospravedlnenie sa navrhovateľovi za zverejnenie nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií. Vo zvyšku bol návrh navrhovateľa zamietnutý. Zároveň okresný súd sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2 000 000 Sk. Sťažovateľka tento rozsudok napadla odvolaním v časti vyhovenia návrhu.

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008 na základe odvolania sťažovateľky prvostupňový rozsudok potvrdil, pokiaľ ide o výrok o uložení povinnosti uverejniť ospravedlnenie, a zároveň zmenil výrok o náhrade nemajetkovej ujmy tak, že sťažovateľke uložil zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 Sk.

5. V záujme prehľadnej argumentačnej skladby a výstavby rozhodnutia ústavný súd uvádza najprv v plnom znení relevantnú správu, ktorá bola všeobecnými súdmi uznaná ako difamačná (porov. Jersild v. Denmark, sťažnosť č. 15890/89, rozsudok z 23. septembra 1994; bod 11; porov. Worm v. Austria, sťažnosť č. 22714/93, rozsudok z 29. augusta 1997, bod 10; II. ÚS 152/08, bod 5). Ďalej sú uvedené relevantné časti rozsudkov okresného súdu a krajského súdu a napokon nasleduje argumentácia sťažovateľky zo sťažnosti.

6. Relácia Ž. R. T., a. s. (ďalej len „R. T.“ – predchodca sťažovateľky), 7. október 2004:

„zvukový predel
moderátorka Z. T.

Teraz informácia, ktorá opäť prispeje k popularite už zmienených ministrov. Sudcu michalovského okresného súdu polícia obvinila z tridsať miliónového podvodu. J. S. mal

sfalšovať verejnú listinu a zmeniť tak svoje rozhodnutie v prípade svojho odškodnenia pri dopravnej nehode.

redaktorka K. K.

Práve pri nej začala celá kauza. Zranená spolujazdkyňa zažalovala vodiča, svojho manžela o bolestné a to vo výške takmer tridsať miliónov korún. Okresný súd v M. potvrdil žiadosť poškodenej. Jej advokát dal návrh exekútorke, aby začala konať. Exekútorka podala dva návrhy. Pokračuje minister vnútra V. P.

V. P., minister vnútra Slovenskej republiky

Ten prvý návrh znel na sumu dvadsaťdeväť miliónov korún, ktorú mala poisťovňa zaplatiť poškodenej. Tento návrh okresná sudkyňa zamietla. Druhý návrh znel, že má sa vyplatiť, ale suma iba milión štyridsaťpäť tisíc a síce advokátovi poškodenej.

redaktorka K. K.

Sudca J. S. takéto exekučné rozhodnutie naozaj vydal. Onedlho ho však sfalšoval.

V. P., minister vnútra Slovenskej republiky

Strojom pozmenil údaje a síce, sumu miliónštyridsaťpäťtisíc vymenil za dvadsaťdeväť milión a meno advokáta vymenil za meno samotnej poškodenej. Urobil niečo, čo sa urobiť nesmie. Bol to podvod.

redaktorka K. K.

Sudcu vyšetrovateľ stíha na slobode. Po preukázaní viny mu hrozí 3-ročný trest. Okrem neho polícia obvinila aj exekútorku, pretože v jednej a tej istej veci začala dve exekučné konania. K. K., R. T.

zvukový predel“

V zásade celé uvedené znenie správy, okrem prvého výroku vtedajšieho ministra vnútra Slovenskej republiky V. P. (ďalej len „minister vnútra“) bolo okresným súdom uznané ako difamačné. Krajský súd takéto rozhodnutie potvrdil, avšak vo svojom rozsudku označil za difamačnú hlavne vetu redaktorky K. K.: „*Sudca J. S. takéto exekučné rozhodnutie naozaj vydal. Onedlho ho však sfalšoval.*“

7. Relevantné časti rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 174/2006-351 z 15. novembra 2007 vrátane výroku (body nálezu 7-11):

«Odporca je povinný ospravedlniť sa navrhovateľovi v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a to tak, že v R. V. o 18.00 v relácii Ž. r. V. uverejní, v rovnakom čase, ako bola zverejnená relácia zo dňa 07. 10. 2004 pod názvom „Ospravedlnenie sudcovi Okresného súdu M. JUDr. J. S.“, nasledovný text:

„Dňa 07. 10. 2004, R. T. o 18.00 hod. Ž. r. T., Obvinený sudca stíhaný na slobode bol uverejnený text:

Teraz informácia, ktorá opäť prispeje k popularite už zmienených ministrov. Sudca M. Okresného súdu polícia obvinila z tridsať miliónového podvodu. J. S. mal sfaľšovať verejnú listinu a zmeniť tak svoje rozhodnutie v prípade svojho odškodnenia pri dopravnej nehode.

Práve pri nej začala celá kauza. Zranená spolujazdkyňa zažalovala vodiča, svojho manžela o bolestné a to vo výške takmer tridsať miliónov korún. Okresný súd v M. potvrdil žiadosť poškodenej. Jej advokát dal návrh exekútorke, aby začala konať. Exekútorka podala dva návrhy. Pokračuje minister vnútra V. P.

Sudca J. S. takéto exekučné rozhodnutie naozaj vydal. Onedlho ho však sfaľšoval. Strojom pozmenil údaje a síce, sumu milión štyridsaťpäťtisíc vymenil za dvadsaťdeväť miliónov a meno advokáta vymenil za meno samotnej poškodenej. Urobil niečo, čo sa urobiť nesmie. Bol to podvod.

Sudcu vyšetrovateľ stíha na slobode. Po preukázaní viny mu hrozí trojročný trest. Okrem neho polícia obvinila aj exekútorku, pretože v jednej a tej istej veci začala dve exekučné konania.

Za tieto nepravdivé a pravduskresľujúce tvrdenia sa R. V., a. s., vysielateľ R. V., JUDr. J. S. ospravedľňuje. Povinnosť ospravedlniť sa bol uložený rozsudkom v konaní vo veci ochrany osobnosti Okresného súdu Bratislava II.»

8. Podľa okresného súdu je nepochybné, že v konaní bolo dostatočne preukázané, že niektoré údaje uvedené v predmetných rozhlasových reláciách neboli pravdivé, boli skreslené a minimálne nezodpovedali zisteniam, ktoré mohli urobiť zamestnanci odporcu (sťažovateľky) pri pripravovaní spravodajských vstupov. Zástupca odporcu na pojednávaní pred okresným súdom uviedol, že zverejnené skutočnosti u navrhovateľa neoverovali a neurobili tak z dôvodu, že bolo im známe, že s predmetnými informáciami vychádzajú

pred verejnosť aj ostatné médiá, nebol dostatočný časový priestor a nechceli byť predbehnutí konkurenčnými informačnými redakciami. Nad všetky pochybnosti mal okresný súd za preukázané, že odporcom zverejnené informácie s úryvkami priamych rečí vtedajších ministrov spravodlivosti a vnútra Slovenskej republiky a komentármi skresľovali informácie o osobe navrhovateľa. Okresný súd preskúmal prepis odvysielaných rozhlasových relácií, obsah a formu v nich zverejnených informácií a konštatoval, že v časti opísanej vo výrokovej časti rozsudku boli svojím obsahom, charakterom, intenzitou, stupňovaním a formou spôsobilé prívodiť navrhovateľovi ujmu v oblasti, ktorá bola predmetom tohto konania.

9. Pokiaľ sa odporca vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach odvolával na zákonné právo masmédií kritizovať spoločensky nežiaduce javy a informovať o nich, je potrebné jednoznačne uviesť, že v konaní mal okresný súd za preukázané, že odporca predčasne verejnosti predstavoval nepodložené a neodborné názory, či už svoje, alebo politických predstaviteľov. Pritom k spoločensky nežiaducim konaniam zo strany navrhovateľa nedošlo, tak ako to poslucháčom jednostranne podsúval odporca v uvedených spravodajských reláciách. Odporca použil neúplné, zavádzajúce informácie, ktoré v kontexte s pripojenými priamymi reakciami vtedajších ministrov spravodlivosti a vnútra Slovenskej republiky boli schopné vyvolať u poslucháčov klamlivý názor, že navrhovateľ ako sudca sa nesprával v medziach stanovených zákonom, porušoval ho a pritom páchal opisovanú trestnú činnosť. Pritom odporca informoval poslucháčsku verejnosť nepravdivo. Túto skutočnosť mal okresný súd za preukázanú jednak z výpovedí účastníkov konania, ako aj z rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. BB-4Tš 7/2005 z 2. decembra 2005 a z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Toš 1/2006 z 30. októbra 2006. Z preskúmania vykonaného dokazovania vyplynulo, že odporca zverejnil informácie označujúce osobu navrhovateľa za páchatel'a protispoločenskej a trestnej činnosti, pričom nezohľadnil objektívne zistené a zistiteľné skutočnosti a nerešpektoval prezumpciu neviný. Pritom nad všetky pochybnosti za nesprávnu považoval súd úvahu odporcu, že v danom čase nebolo možné žiadať o potvrdenie pravdivosti prezentovaných informácií od navrhovateľa z dôvodu úmyslu promptne reagovať na masmediálnom konkurenčnom poli

a aktuálne informovať. Podľa názoru okresného súdu „aktuálnosť“ v oblasti spravodajstva a podávania informácií o spoločenskom dianí nemožno uprednostniť pred pravdivosťou, vyváženosťou a správnosťou v žiadnom prípade, nadôvažok, ak popritom možno ovplyvniť mienku občanov. S názorom, že téma bola vyvážene spracovaná, pretože odporca použil i priamu, reč predstaviteľov štátnej moci, za ktorú neniesol zodpovednosť, sa okresný súd nestotožnil.

10. Podľa okresného súdu neobstojí úvaha, že odporca len sprostredkoval vyjadrenia. Odporca mohol a mal kriticky vnímať jednotlivé prednesy a zvážiť ich použitie aj z hľadiska ich obsahu, relevantnosti a prípadného dopadu. Nie je obmedzením slobody prejavu či cenzúrou, ak pri tak závažných vyjadreniach posúdi zodpovedná osoba vhodnosť zverejnenia, o pravdivosti ktorého možno pochybovať. Na objektívne zistenie pravdy je možné, ba dokonca potrebné, požiadať o vyjadrenie zúčastnenej osoby. Takto odporca nepostupoval, a preto niesol podstatnú časť zodpovednosti za následky, ktoré boli odvysielaním nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií o navrhovateľovi spôsobené. Nie je pritom ani podstatná vôľa odporcu. Rozhodujúcou je skutočnosť, či mohlo dôjsť k podsunutiu manipulujúcemu verejnú mienku voči navrhovateľovi. Zverejnené nepravdivé informácie boli spôsobilé vzbudiť a aj vzbudili nepravdivý alebo pravdu skresľujúci dojem o osobe navrhovateľa tým, že relácie vierohodne a presvedčivo informovali poslucháčov o skutkoch, ktoré sa nestali alebo sa stali inak, a to spôsobom, že došlo k zásahu do cti a dôstojnosti navrhovateľa. Osobnostné právo navrhovateľa bolo pritom porušené s cieľom zvýšiť sledovanosť sťažovateľky, najmä však v komerčnej časti jeho vysielania, a dosiahnuť zisk.

11. Okresný súd poukázal napokon na to, že právo na česť a dôstojnosť je považované za významné osobnostné právo. Ochrana v tomto kontexte sa rozširuje i o dobrú povesť. Dobrá povesť ako hodnota charakterizovaná ako vážnosť, ktorú určitá osoba získala alebo požíva v spoločnosti, ochrana cti nie je oddelená od ochrany osobnosti. Jednanie, ktoré zasahuje do cti a osobnosti, napr. v mediálnej oblasti, spočíva v skutkovom tvrdení (kritike), ale predovšetkým v hodnotiacich úsudkoch. Masovokomunikačné médium nesmie ľahkovážne rozširovať nepravdivé údaje. Je potrebné robiť rozdiel medzi kritikou

a neoprávneným zásahom, pričom ho treba posudzovať z hľadiska pravdivosti, hodnovernosti ale predovšetkým z hľadiska objektívnosti a cieľa, ktorý je konkrétnym prejavom sledovaný. Bezpečne je zákonná ochrana daná v prípade, ak vytykané prejavy sú zásadne nepravdivé či pravdu skresľujúce. Nemožno priznať právo na ochranu osobnosti občanovi, ktorý konal protispoločensky a bol vystavený kritike. Takáto kritika by bola oprávneným zásahom proti spoločenským nešvárom (uvedené pochádza pravdepodobne z rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. novembra 1967, sp. zn. 10 Co 21/67, pozn.). Naproti tomu je ignoráciou základných práv a slobôd občana zverejňovanie akýchkoľvek nepravd. Ak sú v kritike či v charakteristike určitých javov či osôb použité výrazy, ktorých výklad či význam je v značnom nepomere k pravde či k cieľu kritiky a na dosiahnutie cieľa informovať a realizovať tak ústavné právo na slobodu prejavu a právo na informácie, je možný postup aj bez takýchto výrazov a pritom z týchto výrazových prostriedkov je zrejмый ohrozujúci, znevažujúci či urážajúci charakter, ide o informovanie a kritiku neprimeranú, ktorá bola spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. V konaní bolo nesporne preukázané, že vo výroku rozsudku opísané výrazové prostriedky a informácie boli svojím obsahom spôsobilé zasiahnuť do osobnosti navrhovateľa, jeho občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia. Celkovo ich možno hodnotiť ako pravdu skresľujúce, v mnohom nepravdivé, schopné vyvolať u poslucháčov nedôveru v mravnú bezúhonnosť navrhovateľa.

12. Relevantné časti potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008 (body nálezu 12-21):

Vydavateľ periodickej tlače môže do občianskej cti a dôstojnosti fyzickej osoby neoprávnene zasiahnuť zverejnením difamujúcich skutkových tvrdení, hlavne zverejnením nepravdivých skutočností týkajúcich sa fyzickej osoby či neprípustných hodnotiacich úsudkov o tejto osobe (neprípustnou kritikou občana či jeho konania) nielen v publicistickom útvare vyjadrujúcom stanovisko oznamujúceho prostriedku či jeho redaktora, ale aj v článku, ktorým stanovisko autora nevyjadruje, pokiaľ sú v ňom obsiahnuté údaje, ktoré sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vydavateľ periodickej tlače sa nemôže zbaviť svojej zodpovednosti za

zásah do práv na ochranu osobnosti občana s poukazom na to, že autorom difamujúcich výrokov o ňom publikovaných v tlači alebo iných médiách je osoba odlišná od vydavateľa a jeho redaktora – autora článku.

13. Okolnosť, že vydavateľ tlače v publikovanom interview presne reprodukoval výroky osoby, z ktorej bol rozhovor v tejto forme uskutočnený, nemôže, v prípade spôsobilosti týchto výrokov zasiahnuť do osobnostných práv inej fyzickej osoby, viesť bez ďalšieho k záveru, že za ne vydavateľ nesie zodpovednosť.

14. Z uvedeného je teda podľa krajského súdu zrejmé, že v časti, v ktorej redaktorka odporcu vyslovila hodnotiaci úsudok o navrhovateľovi, v ktorom konštatovala, že exekučné rozhodnutie naozaj vydal a onedlho ho však sfaľšoval, nesie odporca zodpovednosť za takýto výrok, keďže výrok bol nepravdivý a zasiahol do občianskej cti a dôstojnosti navrhovateľa.

15. Na druhej strane je však potrebné podotknúť, že v zmysle čl. 10 a 17 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v konkrétnom prípade je vždy nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) tvrdeného porušenia základného práva na ochranu osobnosti (osobnej cti a dobrej povesti), a to práve v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informáciu a so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Zároveň je nutné, aby príslušný zásah bezprostredne súvisel s porušením chráneného základného práva, t. j. aby tu existovala príčinná súvislosť medzi nimi.

16. K zásahu do práv na ochranu osobnosti síce zásadne môže dôjsť i objektívne, teda s vylúčením zavinenia narušiteľa práva, avšak každé zverejnenie nepravdivého údaju nemusí automaticky znamenať neoprávnený zásah do osobnostných práv, taký zásah je daný len vtedy, ak existuje medzi zásahom a porušením osobnostnej sféry príčinná súvislosť a ak tento zásah v konkrétnom prípade presiahol určitú prípustnú intenzitu takou mierou, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať.

17. Krajský súd ďalej poukázal na to, že podľa názoru Ústavného súdu Českej republiky (pravdepodobne I. ÚS 156/99, pozn.) je nutné rešpektovať určité špecifiká periodickej tlače určenej pre informovanie najširšej verejnosti a nemožno tvrdiť, že každé skreslenie informácie musí nutne viesť do zásahu osobnostných práv dotknutých osôb. Preto je ťažko trvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tak na novinárov nesplniteľné nároky. Významné preto musí byť vždy to, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde.

18. Článok 10 dohovoru v podstate ponecháva na novinároch, aby rozhodli, či je nevyhnutné vytlačiť nosič informácii pre zvýraznenie ich vierohodnosti. Chráni právo novinárov oznámiť informácie a otázky verejného záujmu, pokiaľ sa vyjadrujú v dobrej viere a poskytujú vierohodné a presné informácie pri dodržiavaní novinárskej etiky.

19. Z čl. 10 dohovoru taktiež vyplýva, že nie je možné pripustiť, aby novinár mohol formulovať kritické názory len pod podmienkou, že môže dokázať ich pravdivosť. Na druhej strane však treba podotknúť, že musí byť rešpektovaný princíp vyváženosti medzi ústavne zaručeným základným právom na slobodu prejavu a právom vyjadrovať svoje názory na strane jednej a základným právom na ochranu osobnosti tak, ako to vyplýva z čl. 17 ods. 1 a 2 a z čl. 10 listiny.

20. Z uvedeného je teda podľa krajského súdu zrejmé, že v časti, kde odporca v napadnutej relácii zverejnil priamo výroky ministra vnútra, ktoré odzneli na tlačovej konferencii, využil iba svoje právo informovať o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel na tomto fóre, a kde boli prítomní aj zástupcovia iných médií. Odporca v tejto časti informoval o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel od ministra vnútra, nepodsúval verejnosti svoj názor vo forme hodnotiaceho úsudku a v uvedenej časti doslovne citoval výroky ministra vnútra, o ktorých pravdivosti nemal v tej dobe pochybnosti, keďže minister vnútra ako ústavný činiteľ je povinný informovať o svojej činnosti pravdivo a mal ako jediný prístup a informácie od polície. Na druhej strane však odporca v uvedenej relácii použil prostredníctvom redaktorky aj vlastný hodnotiaci úsudok, keď redaktorka uviedla, že takéto exekučné rozhodnutie navrhovateľ naozaj vydal a onedlho ho sfalšoval. V tejto časti

odporca prekročil medze svojho oprávnenia a bola narušená v súvislosti s odvysielaním uvedených výrokov rovnováha medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti, keďže je potrebné dôsledne rozlišovať medzi faktami a vlastným hodnotením prihladnuc k tomu, že existenciu faktov možno preukázať, ale pravdivosť ich hodnotenia podrobiť ich dôkazom nie je možné.

21. Krajský súd ako súd odvolací má za to, že uverejnením uvedených informácií, ktoré sa ukázali ako nepravdivé, bolo zasiahnuté do osobných práv navrhovateľa, bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti, čo bolo preukázané aj svedeckými výpoveďami, a preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku v časti, v ktorej bolo odporcovi nariadené, aby sa navrhovateľovi ospravedlnil.

22. Relevantné časti sťažnosti (body nálezu 22-32):

Podľa názoru sťažovateľky základom žalobného návrhu bolo uplatnenie práva na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkovej ujmy zo strany navrhovateľa podľa § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, ktoré malo navrhovateľovi vzniknúť v dôsledku neoprávnených zásahov do jeho práva na ochranu osobnosti tým, že sťažovateľka (vtedy R. T.) odvysielala v roku 2004 vo svojej pravidelnej spravodajskej relácii Ž. tri spravodajské príspevky na základe informácií, ktoré pochádzali od vtedajších ministrov spravodlivosti a vnútra Slovenskej republiky, v ktorých informovali o prebiehajúcom trestnom konaní vedenom proti navrhovateľovi. Okresný súd vo svojom rozsudku uložil sťažovateľke povinnosť ospravedlniť sa navrhovateľovi za výrok uverejnený v relácii Ž. R. T.

23. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd následne rozhodol tak, ako to je už uvedené. Odvolanie zdôvodnila sťažovateľka najmä tým, že nezverejnila nepravdivé údaje, ale len reprodukovala informácie získané na tlačovej konferencii ministra vnútra, pričom využívala ústavné právo slobody tlače a informovala verejnosť o tom, čo povedal

minister vnútra na tlačovej konferencii. Pritom získané informácie zhrnula a novinárskymi technikami spracovala do spravodajského príspevku odvysielaného v relácii Ž. R. T.

24. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že je nespornou skutočnosťou, že sťažovateľka značnú časť informácie prevzala z oficiálnej tlačovej konferencie ministra vnútra, avšak uverejnila aj hodnotiaci úsudok redaktorky. Odvysielané informácie sa následne ukázali ako nepravdivé. Odvolací súd uviedol, že v časti, v ktorej sťažovateľka zverejnila priamo výroky ministra vnútra, ktoré odzneli na tlačovej konferencii, využila svoje právo na informácie a v tejto časti nepodsúvala verejnosti svoje vlastné názory, ale len informácie, o ktorých v tom čase nemala pochybnosti, že boli pravdivé. Na druhej strane mala však sťažovateľka zverejniť aj hodnotiace úsudky redaktorky vo vete „*takéto exekučné konanie navrhovateľ naozaj vydal. Onedlho ho však sfaľšoval*“, a týmito hodnotiacimi úsudkami prekročila medze svojho oprávnenia a zasiahla do osobnostných práv navrhovateľa, čím bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť.

25. Sťažovateľka zastáva názor, že rozhodnutím krajského súdu bola ukrátená na svojich ústavných právach a slobodách. Zároveň rozhodnutie krajského súdu považuje za veľmi významné až precedentné, týkajúce sa obmedzenia slobody tlače a prejavu, ak krajský súd sankcionuje elektronické médium za to, že sprostredkuje verejnosti oficiálne informácie pochádzajúce od verejného činiteľa. Krajský súd aplikoval zákonné normy a posúdil skutkový a právny stav veci v rozpore s ústavou, čím porušil ústavné práva sťažovateľky.

26. Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že sťažovateľka bola pri výkone ústavného práva na slobodu prejavu sankcionovaná zo strany všeobecného súdu, pričom všeobecný súd nesprávne skutkovo a právne posúdil skutočnosti rozhodné pre prijatie takéhoto záveru. V danom prípade ide o to, že sa dostali do konfliktu dve ústavné práva, a to právo na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy na jednej strane a právo každého na to, aby bola zachovaná jeho ľudská dôstojnosť, osobná česť, dobrá povesť, ako i právo na ochranu jeho mena garantované v čl. 19 ods. 1 ústavy. Krajský súd priznal vyššiu ochranu práva na

ochranu osobnosti na úkor sťažovateľkinho práva na slobodu prejavu a práva na slobodné šírenie informácií.

27. Krajský súd sťažovateľku sankcionoval za to, že v celom kontexte príspevku vyjadrila prostredníctvom redaktorky hodnotiaci úsudok vo vete „*Sudca J. S. (navrhovateľ) takéto exekučné konanie naozaj vydal, onedlho ho však sfalšoval.*“. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že sťažovateľka interpretovala informácie, ktoré získala od verejného činiteľa – ministra vnútra na tlačovej konferencii.

28. Podľa názoru krajského súdu bola veta „*Sudca J. S. (navrhovateľ) takéto exekučné rozhodnutie naozaj vydal, onedlho ho však sfalšoval.*“ hodnotiacim úsudkom, ktorý bol nepravdivým. Sťažovateľka dodala, že k tomuto musí uviesť, že tento záver krajského súdu je mylný. Redaktorka sťažovateľky využila pri príprave príspevku novinársku techniku, kde časť záznamu z tlačovej konferencie bol odvysielaný priamo, pričom ďalšie doplňujúce informácie, ktoré odzneli na konferencii, boli povedané priamo redaktorkou. Redaktorka však v žiadnom prípade neuverejnila svoj hodnotiaci úsudok, pretože faktom je, že navrhovateľ exekučné rozhodnutie vydal. Čo sa týka druhej časti výroku o tom, že navrhovateľ mal vydané exekučné rozhodnutie aj sfalšovať, je zrejmé, že redaktorka tento záver vyslovila na základe tvrdení uvedených ministrom vnútra na tlačovej konferencii. Potvrdzujú to aj slová ministra vnútra, ktoré nasledujú po replike redaktorky, v ktorých minister vnútra uvádza: „*Strojom pozmenil údaje a síce, sumu 1.045.000 vymenil za 29.000.000 a meno advokáta vymenil za meno samotnej poškodenej. Urobil niečo, čo sa urobiť nesmie.*“ Samotné pozmeňovanie textu úradnej listiny je všeobecne chápané ako falšovanie takejto listiny a redaktorka to v takomto kontexte podala v odvysielanom príspevku správne. Jej záver vychádzal z informácie podanej ministrom vnútra, v ktorej tento skutok charakterizoval ako falšovanie, pričom v tom čase nemala žiadne pochybnosti (a zrejme ani minister vnútra), že by v skutočnosti takýto opis skutkov navrhovateľa nebol pravdivý. Redaktorka sťažovateľky na základe informácií získaných na tlačovej konferencii, v spojitosti s vlastnými skúsenosťami a vedomosťami vyhodnotila, že konanie, ktoré opísal minister vnútra, by sa dalo v stručnosti charakterizovať ako falšovanie listiny, a tak tento opis aj podala vo vysielaní. Navyše, navrhovateľ bol v skutočnosti obžalovaný aj z trestného

činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny (čo je zrejmé z oslobodzujúceho rozsudku), čiže takto jeho konanie opísané ministrom vnútra posudzovala aj prokuratúra a iné orgány činné v trestnom konaní. Na základe tohto teda nebolo možné (v rozpore s tým, čo konštatoval krajský súd) vyvodiť záver, že uvedený výrok bol hodnotiacim úsudkom redaktorky.

29. Podľa názoru sťažovateľky je potrebné v situáciách, v ktorých dochádza k stretu dvoch ústavných práv, posudzovať vzájomnú vyváženosť oboch práv. V tomto prípade však bola neodôvodnene daná prednosť právu na ochranu osobnosti pred právom na slobodu prejavu. V súlade s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v prípade *Bladet Tromsø v. Nórsko*, ako aj *Colombani a ostatní v. Francúzsko* sťažovateľka zastáva názor, že uverejnením príspevku o navrhovateľovi prispievala k verejnej a sledovanej diskusii o odhaľovaní trestnej činnosti medzi sudcami. Ak tlač prispieva k verejnej diskusii o záležitostiach legitímneho záujmu, mala by mať bežné právo spoliehať sa na obsah oficiálnych správ bez toho, aby bola povinná vykonávať nezávislý prieskum, lebo inak by bola podkopaná jej životne dôležitá úloha. Inak povedané to znamená, že tlač a médiá vôbec sa majú právo spoliehať na oficiálne vyjadrenia verejných činiteľov bez povinnosti overovať si ich pravdivosť. Obdobne v prípade posudzovanom ESLP *Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko* a *Selistö v. Fínsko* vyplýva, že „novinári musia verejnosť slobodne informovať o udalostiach vychádzajúcich z informácií získaných z oficiálnych zdrojov. Prioritný je pôvod informácií, i keď citácie obsahujú len niektoré výpovede.“. Kritiku sudcov novinármi, navyše ak ide o výkon ich funkcie, ESLP povolil aj v rozsudku vo veci *Sabou a Pircalab v. Rumunsko*.

30. V danom prípade sťažovateľka vychádzala v dobrej viere o ich pravdivosti z výrokov ministra vnútra na tlačovej konferencii. Sťažovateľka však odvysielala len faktické informácie, ktoré pochádzali od ministra vnútra, ktorý informácie zverejnil s plným vedomím na tlačovej besede, ktorú na tento účel usporiadal, a teda nešlo o okrajovú informáciu spomenutú počas rozhovoru. Ak by minister vnútra túto informáciu na tlačovej besede nezverejnil, sťažovateľka by sa o nej nemala ako dozvedieť, pretože predmetné výroky neboli výsledkom investigatívnej činnosti sťažovateľky. O tejto skutočnosti svedčí

aj fakt, že v ten deň informovali o tejto tlačovej besede aj iné médiá. V prípade, že by informácie, ktoré boli spomenuté v predmetnom výroku, pochádzali z iného zdroja, sťažovateľka by mohla mať rozumnú pochybnosť o ich pravdivosti, avšak keďže ich predniesla kompetentná osoba, tieto pochybnosti boli v danej chvíli odstránené. Navyše, informácie sa týkali vyšetrovania trestného činu, pričom orgány činné v trestnom konaní patria pod kompetenciu ministra vnútra, a teda bolo legitímne očakávať, že minister vnútra je plne a zodpovedne informovaný. Vzhľadom na skutočnosť, že v danej dobe na Úrade špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky prebiehalo vyšetrovanie navrhovateľa vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu, za ktorý bol neskôr aj obvinený, a jeho vec bola prerokúvaná špeciálnym súdom, nič nenasvedčovalo tomu, že informácia nebola vecne správna. Sťažovateľka sa tak mohla rozumne domnievať, že informácie na tlačovej konferencii sú dôveryhodné, aj čo sa týka predmetných výrokov. A hoci obvinenia boli závažné, sťažovateľka neidentifikovala osobu navrhovateľa tak, aby ju bolo možné jednoznačne určiť, navyše sama v tom čase nemala vedomosť, o akú osobu ide. V podstate rovnaký efekt by sa dosiahol aj úplným odvysielaním celej tlačovej konferencie, na ktorej by odzneli výroky ministra vnútra v plnom znení.

31. Predmetné výroky nepochádzali priamo od sťažovateľky, ale vychádzali, parafrázovali a reprodukovali tvrdenia ministra vnútra v záležitosti mimoriadneho verejného záujmu, akou páchanie trestnej činnosti verejnými činiteľmi – sudcami – bezpochyby je. Sťažovateľka bola tak postihnutá za reprodukciu výrokov tretej osoby, ktorá navyše bola verejnosťou vnímaná ako dôveryhodná a spoľahlivá. Rozhodnutie krajského súdu je zásadným rozhodnutím, ktoré núti novinárov k „autocenzúre“, ktorá má spočívať v tom, aby si oficiálne informácie pochádzajúce z rešpektovaného, spoľahlivého a dôveryhodného zdroja preverovali, a to napriek tomu, že nie je iná reálna možnosť si ich overiť, keď nepoznajú identitu druhej strany a informácie sú súčasťou neverejného spisu. V takomto prípade je vlastne podkopaná úloha tlače sprostredkovať informácie z tlačovej konferencie verejnosti, pričom na tento účel je samotná tlačová konferencia určená.

32. Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľka napokon navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti R. V., a. s.,... na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co/50/2008 porušené boli.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co/50/2008 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť spoločnosti R. V., a. s.,... čiastku 100.000,- Sk ako finančné zadosťučinenie, a to v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť spoločnosti R. V., a. s.,... trovy právneho zastúpenia k rukám jej právneho zástupcu, a to v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

33. V replike predsedníčky krajského súdu ani v duplike sťažovateľky neboli uvedené žiadne nové skutočnosti alebo právne argumenty.

34. Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka aj krajský súd vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v spise.

II.

35. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

36. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 285/2005 a jeho rozsudkom č. k. 9 Co 285/2005-320 z 5. apríla 2007 (v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 40 Coch 3/03-249 z 13. apríla 2005) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 a 4 a čl. 10 dohovoru.

37. Podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolo'ovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 10 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany

povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

38. Ústavný súd už mal príležitosť prezentovať, že považuje prípady týkajúce sa slobody prejavu a jej vyvažovania, obvykle s právom na ochranu osobnosti, za veľmi dôležité, vyžadujúce veľmi citlivý a argumentačne dôkladný prístup (II. ÚS 152/08, bod 21). Žaloby o ochrany osobnosti, ak je v nich komponent slobody prejavu, majú už na všeobecných súdoch svoj ústavnoprávny charakter, čo odôvodňuje aj možnosť značnej ingerencie ústavného súdu do ich prekumávania.

39. Predmetná vec sa týka tej podoby slobody prejavu, ktorá je nevyhnutná pre demokraciu a pre tvorbu slobodnej verejnej mienky v otvorenej spoločnosti. Sloboda prejavu sa podľa ústavného súdu, ako aj EŠLP uplatňuje nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. UK, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. decembra 1976, bod 49). Ústavný súd ešte konštatuje, že sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové sudy. K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci vrátane činnosti súdov a sudcov a taktiež činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Tieto činnosti môžu byť verejne posudzované, pričom pri ich kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú.

40. V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitačná klauzula v čl. 26 ods. 4 ústavy explicitne uvádza dôvody takéhoto obmedzenia, pričom takéto obmedzenie musí byť stále v súlade s demokratickým charakterom spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom obmedzenia môže byť aj ochrana práv iných, teda aj základné právo na česť podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, resp. čl. 16 ods. 1 ústavy konkretizované § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na úrovni zákona chráni teda

ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka osobnosť súkromných osôb pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Takýmto zásahom môže byť aj zverejnenie nepravdivých a poškodzujúcich údajov o určitej osobe. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť, a hodnotovými súdmi.

41. Ako z citovaného čl. 26 ods. 4 ústavy vyplýva, slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia musel ústavný súd preskúmať, (1) či druh predmetného prejavu je chránený v zmysle čl. 26 ústavy, (2) či došlo k zásahu do slobody prejavu, (3) či uvedený zásah mal zákonný základ (4) a ďalej KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno zistiť, či zásah bol proporcionálny (porov. <<http://jinepravo.blogspot.com/2008/06/david-kosa-kauza-beneov.html>>)

42. (1) Predmetné výroky sú súčasťou rozhlasového spravodajského vysielania týkajúceho sa vecí verejných. Tento druh prejavu jednoznačne spadá pod ochranu čl. 26 ods. 1 ústavy (scope). (2) Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka bola na základe napadnutých rozhodnutí povinná ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy, došlo k zásahu do jej slobody prejavu (interference). (3) Uvedený zásah mal zákonný základ v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (prescribed by law).

43. Podstatou sporu je teda stret slobody prejavu sťažovateľky ako prevádzkovateľky rozhlasovej stanice, a teda rozhlasového vysielania, s ochranou cti navrhovateľa, ktorý je sudcom všeobecného súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že základné podmienky zásahu boli splnené, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu samotných výrokov perspektívou odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO hovorí. Rozlišovanie medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotovými súdmi je zakomponované v nasledujúcich testoch. Je potrebné však upozorniť, že tento dôležitý, avšak nie vždy jednoznačný nástroj, je len jednou z pomôcok pri skúmaní difamácie a slobody prejavu (porov. Karsai v. Hungary, sťažnosť

č. 5380/07, rozsudok z 1. decembra 2009). Pojem „kritika“ v nasledujúcich testoch neznamená doslovný, tradične s negatívnou konotáciou vnímaný pojem kritiky, ale označuje neutrálne akékoľvek informačné prejavy vyslovené sťažovateľkou.

44. Kto je kritizovaný

U navrhovateľa sa prelína jeho funkcia sudcu všeobecného súdu s vtedajším procesným postavením obvineného v trestnom konaní, pričom jeho obvinenie bezprostredne súviselo s výkonom jeho funkcie. Ústavný súd už uviedol, že v kontinue medzi verejne neznámym jednotlivcom a politikom stoja z hľadiska ochrany osobnosti sudcovia uprostred s miernou tendenciou smerom k politikom (porov. II. ÚS 152/08 bod 31, tiež pozri II. ÚS 261/06 uverejnené aj v ZSP 1/2007 pod č. 36/2007 na s. 426). Skutočnosť, že u navrhovateľa ide „len“ o sudcu okresného súdu (teda nie vyššieho súdu) a že sa stal verejnosti viac známym až v súvislosti s jeho trestným stíhaním, však posúva jeho pozíciu smerom k vyššej ochrane osobnosti. Na druhej strane je však nutné vnímať, že išlo o trestné stíhanie za skutok, ktorý mal byť spáchaný v súvislosti s výkonom funkcie, konkrétne trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny. Navrhovateľ v spore o ochranu osobnosti argumentuje, že sa mohla znížiť jeho vážnosť ako sudcu. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd klasifikuje navrhovateľa v zásade ako sudcu bez prvkov verejnej postavy.

Ústavný súd konštatuje, že navrhovateľ nebol v spornom výroku uvádzaný plným menom, ale len krstným menom a iniciálou priezviska. Taktiež bolo uvedené jeho pracovisko – Okresný súd M.

45. Kto kritizuje

Sporný výrok bol prednesený v súkromnom už neexistujúcom R. T. Sťažovateľka je jeho právnu nástupkyňou. R. T. sa profilovalo ako spravodajské, publicistické a hudobné rádio so zvýšeným podielom hovoreného slova. Bolo považované za mienkotvorné, s náročnejšími poslucháčmi zvlášť do roku 1998, neskôr jeho význam v tomto smere značne ustupoval (porov. Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady SR pre rozhlasové a televízne vysielanie Rady pre vysielanie a retransmisiu za rok 2000, tlač 898, II. volebné obdobie; dostupné na internete: www.nrsr.sk, <<http://www.rada-rtv.sk/sk>>).

V roku 2004 pokrývalo signálom 64,5 % obyvateľstva (porov. Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za rok 2004, tlač 1024, III. volebné obdobie). Počúvanosť R. T. sa v roku 2004 odhadovala medzi 3,5 % až 5,1 % poslucháčov. Uvedená spoločenská a programová charakteristika do určitej miery zvyšuje zodpovednosť za dôveryhodnosť poskytovaných informácií, pričom však na strane poslucháčov možno predpokladať rozlišovanie štádií trestného konania vo vzťahu k vine. Programový profil súčasného nástupcu je odlišný.

Podobne ako adresáti kritiky, aj samotní kritici sú klasifikovaní z hľadiska ich dôležitosti pre výmenu názorov v spoločnosti. Je zrejmé, že privilegovanou skupinou sú žurnalisti. Európsky súd pre ľudské práva konštantne pripomína, že tlač je strážnym psom verejných vecí („public watch dog“) a hrá významnú úlohu v právnom štáte, pretože dovoľuje slobodnú hru politickej diskusie. Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie obdržať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie. Vychádzajúc z uvedeného ESLP vo svojej judikatúre poskytuje žurnalistom zvýšenú mieru ochrany v porovnaní s inými subjektmi slobody prejavu. Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho autority, ale hlavne z presvedčivosti jeho argumentácie. Na sťažovateľku sa teda vzťahuje zvýšená ochrana prislúchajúca žurnalistom.

Pre vec je dôležité vnímať, že rozhlas nemá dopad, „impact factor“ na úrovni televízie. Taktiež je významná skutočnosť, že pracuje len s hovoreným slovom, čo podmieňuje komentár a štýl práce redaktorky.

46. Čo je kritizované

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento považoval za zásah do ochrany osobnosti v zásade len nasledujúci výrok, ktorý odznel v rádiu: „*Sudca J. S. takéto exekučné rozhodnutie naozaj vydal. Onedlho ho však sfaľšoval.*“ Podľa krajského súdu ide o hodnotiaci súd týkajúci sa viny navrhovateľa, ktorá sa neskôr nepreukázala, a zároveň ide o nepravdivé tvrdenie. Krajský súd neuviedol, prečo sa odchýlil od obvyklého vzťahu medzi skutkovým tvrdením a hodnotovým súdom.

V predmetnej veci je z hľadiska formy kritiky veľmi dôležitý zdroj informácie a žáner relácie, v ktorej výrok odznel. Výrok odznel vo večernej spravodajskej relácii Ž. vysielanej o 18:00 h. V danom type relácie odznievajú krátke, základné, aktuálne informácie z daného dňa, bez širšieho komentára. Pre účely zdynamizovania správ sú striedavo prezentované autentické spravodajské nahrávky so vstupmi redaktora. V každom prípade, a to je zásadne dôležité, výrok redaktorky bol parafrázou výrokov, ktoré priamo odzneli v danej relácii a mali základ v oficiálnej tlačovej konferencii (porov. *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway*, sťažnosť č. 21980/93, rozsudok z 20. mája 1999, bod 66 – „vyjadrenia nevyšli od novinárov samých, ale boli založené, alebo priamo citované s Lindbergovej správou“, bod 72 – „ESLP konštatuje, že noviny sa mohli rozumne spoliehať na oficiálnu Lindbergovu správu“; *Colombani and others v. France*, sťažnosť č. 51279/99, rozsudok z 25. júna 2002, bod 65; na tento judikát uvedený v odvolaní sťažovateľky krajský súd vôbec nereagoval). Vo veci možno podporne argumentovať aj rozhodnutiami ESLP, ktoré s ňou súvisia v širšej perspektíve. Podľa rozsudku *Dammann (Dammann c. Suisse)*, sťažnosť č. 77551/01, rozsudok z 25. apríla 2006) únik služobného tajomstva nemôže ísť na úkor novinára, podľa rozsudku *Campos Damaso (Campos Damaso c. Portugal)*, sťažnosť č. 17107/06, rozsudok z 24. apríla 2008) je úlohou investigatívnych novinárov upozorniť na aktuálne javy, ktoré sú predmetom verejného záujmu, akonáhle sa o nich dozvedia, a napokon podľa rozsudku *Twist (Radio TWIST, a. s., v. Slovakia)*, sťažnosť č. 62202/00, rozsudok z 19. decembra 2006) je uverejnenie informácie získanej v rozpore so zákonom chránené čl. 10 dohovoru, z čoho vyplýva, že zverejnenie výstupu z oficiálnej tlačovej konferencie je chránené o to viac.

V predmetnej veci boli výroky jednotlivých aktérov veľmi silne previazané do integrovaného celku.

Objektom kritiky je síce sudca, ale výlučne v súvislosti s trestným stíhaním, ktoré proti nemu bolo vedené. Kritika sa teda týkala profesijného, a nie súkromného života sudcu. Redaktorka svojím výrokom nešla nad rámec výrokov, ktoré priamo odzneli v danej relácii a mali základ v oficiálnej tlačovej konferencii. Aj na tomto mieste je nutné pripomenúť, že

navrhovateľ nebol uvádzaný plným menom, ale len krstným menom a iniciálou priezviska, avšak s uvedením pracoviska v menšom meste.

Krajský súd vychádza z tradičného rozlišovania skutkový základ – hodnotový súd, avšak bez ďalšieho vysvetlenia výrok posudzuje tak, že spadá pod obidve kategórie. Tvrdí, že sťažovateľka pochybila v tom, že vyniesla o žalobcovi hodnotový súd a zároveň vyjadrila aj nepravdivé tvrdenie. Z uvedeného odvodzuje porušenie práva na ochranu osobnosti bez vysvetlenia, prečo nie je chránený hodnotový súd. Podľa ústavného súdu predmetný výrok naozaj nemožno exkluzívne zaradiť do jednej z týchto kategórií (porov. <<http://jinepravo.blogspot.com/2008/06/david-kosa-kauza-beneov.html>>). Pri rýchlom striedaní vstupov moderátora a politika môže skutkové tvrdenie vyznieť ako hodnotový súd a naopak. V predmetnej veci ide jednak o skutkové tvrdenie vychádzajúce z odvysielaných výrokov ministra, a preto je rovnako nepostihnuteľné ako citácie ministra. Zároveň ide nanajvýš o hodnotiaci súd so zreteľným faktickým základom v obsahu tlačovej konferencie. Obidve tieto perspektívy sú však chránené slobodou prejavu. Ústavný súd uvádza, že zdanlivý paradox rovnakých výsledkov tak z perspektívy skutkového tvrdenia, ako aj z perspektívy hodnotiaceho súdu je zapríčinený tým, že daný výrok je silne previazaný s obsahom tlačovej konferencie (porov. *Jersild v. Denmark*, sťažnosť č. 15890/89, rozsudok z 23. septembra 1994; bod 31 – dôležitou črtou prípadu je skutočnosť, že sťažovateľ nevyjadril sporné výroky sám, ale asistoval pri ich rozširovaní ako televízny novinár; metódy objektívneho a vyváženého spravodajstva môžu byť rozmanité ovplyvnené o. i. aj druhom daného média, nie je úlohou ani EŠLP, ani národných súdov nahrádzať názory tlače, aký spôsob vyjadrovania informácií majú použiť, dohovor chráni aj formu, v akej sú informácie rozširované).

Sporný výrok nemožno vnímať izolovane a zároveň gramaticky v tom zmysle, že redaktorka dokonavým vidom v slove „*sfaľšoval*“ vyjadrila nepravdivý záver o otázke viny navrhovateľa.

Nesprávny je argument krajského súdu, podľa ktorého je výrok nepravdivý, pretože neskôr trestný súd žalobcu právoplatne oslobodil. Relácia odznela 7. októbra 2004

a rozsudok špeciálneho súdu sp. zn. BB-4Tš 7/2005 bol vydaný 2. decembra 2005 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 1/2006 bolo vydané 30. októbra 2006. Výrok možno v zásade posúdiť len z hľadiska daného dňa, a nie neskoršieho vývoja trestného konania. Možno konštatovať, že v čase vysielania mal výrok redaktorky základ vo faktoch, nič nedokazovalo, že fakty sú nepravdivé, a týkali sa profesijnej činnosti sudcu (porov. Sabou et Pircalab c. Roumanie, sťažnosť č. 46572/99, rozsudok z 28. septembra 2004). Neskorší vývoj udalostí možno vziať do úvahy, ale nie takým jednostranným spôsobom, ako to urobil krajský súd. Možno sa na výrok dívať tým spôsobom, že v tom čase ešte nikto nemohol poznať výsledok trestného konania, a preto bolo potrebné čítať prezumpciu nevinu (ide o praktickú konkordanciu, vzájomné zachovanie konfliktných práv). Neskorší vývin veci sa však nemôže vnímať tým spôsobom, že keď už mali všetci aktéri vedomosť o oslobodzujúcom rozsudku, tak je výrok automaticky nepravdivý. Prístup krajského súdu by tak mohol hraničiť s požadovaním nemožného, čo je v rozpore s podstatou práva a právneho štátu [porov. Fuller, L.: Morálka práva. Praha: Oikoymenth, 1998 (dotlač 2009), s. 69].

Možno teda nadviazať, že v prerokúvanej veci je potrebné zohľadniť problém prípadného zásahu do prezumpcie nevinu. V prvom rade treba uviesť, že v prerokúvanej veci síce nejde bezprostredne o prípad ovplyvňovania justície (porov. Worm v. Austria, sťažnosť č. 22714/93, rozsudok z 29. augusta 1997, body 11 a 23), ale prezumpciu nevinu tu je nutné vziať do úvahy (porov. Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway, sťažnosť č. 21980/93, rozsudok z 20. mája 1999, bod 65). Argumentoval ňou aj okresný súd. Sťažovateľke nemôže byť pričítané pochybenie týkajúce sa prezumpcie nevinu, pretože aj pre prezumpciu nevinu platí, že sporný výrok bol previazaný s výrokom ministra vnútra, zo správy ako celku vyplýva, že otázka viny ešte nie je ustálená („*mal sfalšovať*“, „*po preukázaní viny*“) a napokon meno bolo označené iniciálami.

Ústavný súd upozorňuje, že predmetom jeho konania nie je otázka ústavnoprávnej adekvátnosti obsahu a rozsahu tlačových konferencií orgánov štátnej moci počas trestného konania (porov. však *Allenet de Ribemont v. France*, sťažnosť č. 5175/99, rozsudok z 10. februára 1995; Brems, E.: *Conflicting Human Rights: An Exploration in the Context*

of the Right to a Fair Trial in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Human Rights Quarterly – Volume 27, Number 1, February 2005, s. 294-326; Repík, B.: Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo. Praha: Orac 2002, s. 178 a nasl.). Nad rámec veci možno dodať, že vzhľadom na skutočnosť, že tlačovú konferenciu viedol minister vnútra, sťažovateľka svojím výrokom nemohla ovplyvniť priebeh prípravného konania a prihliadnuc na čas – dobu, ktorá uplynula medzi výrokom a začatím konania pred súdom, ani konanie pred súdom, pričom v danom súdnom konaní nebol prítomný ľahšie ovplyvniteľný laický prvok (porov. News Verlags GmbH & Co.KG v. Austria, sťažnosť č. 31457/96, rozsudok z 11. januára 2000, bod 56). V žiadnom prípade nešlo o akúsi novinársku kampaň proti žalobcovi, ktorá by mala nahrádzať riadnu spravodlivosť, ale len o civilné komunikovanie správy z tlačovej konferencie (porov. Barendt, E.: Freedom of Speech. Oxford University Press, 2nd edition, s. 322 a nasl.).

V tejto rubrike možno po vzore tzv. benátskeho testu [porov. otázky stanovené v amicus curie stanovisku Benátskej komisie CDL-AD(2004)011] z 12. marca 2004 – dostupné na internete <[http://www.venice.coe.int/docs/2004/CDL-AD\(2004\)011-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2004/CDL-AD(2004)011-e.asp)>; <http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/fotogalerie/2008/06/05/prohlednete-si-rozsudek-soudce-vojtecha-cepla-o-justicni-mafii/> ešte zodpovedať ďalšie relevantné otázky.

Aká je závažná kritika? Čím závažnejšia je kritika, tým je verejnosť viac dezinformovaná a dotknutá osoba poškodená, ak kritika nie je pravdivá. Kritika, hoci sama osebe závažná, nie je generovaná rádiom samým, ale rádio je len médiom, ktoré prinieslo informáciu z tlačovej konferencie.

Do akej miery ide o otázku verejného záujmu? Problém je predmetom verejného záujmu, pretože je vhodné a žiaduce, aby bola občianska spoločnosť oboznamovaná so situáciou v justícii, resp. vôbec so závažnými kriminálnymi prípadmi.

Aké úsilie vyvinul širiteľ k overeniu pravdivosti ním použitých informácií? Skutočnosť, že ide o informovanie z oficiálnej tlačovej konferencie, znamená, že širiteľ už

nebol povinný ďalej overovať pravdivosť informácii. Pravdivosť bola daná už samotným oznámením o začatí trestného konania a nespočíva v tom, či skutok sa skutočne stal v trestnoprávnom zmysle. V opačnom prípade by sa mohlo informovať až po právoplatnosti rozhodnutí – čo je absurdné.

Ako je záležitosť urgentná? Spravodajstvo pracuje v zásade len s naliehavými informáciami. Daná vec bola naliehavá vychádzajúc z toho, že ministerstvo vnútra k nej usporiadalo tlačovú konferenciu. Okolnosti zverejnenia a načasovanie boli štandardné – informácia po konaní tlačovej konferencie.

Bola dotknutá strana požiadaná o vyjadrenie a obsahovala správu aj podstatu pohľadu dotknutej strany? Nebolo nutné žiadať dotknutého sudcu o vyjadrenie, pretože išlo o spravodajskú informáciu o začatí trestného stíhania, o čom niet interpretačného sporu, a nešlo o komentár. Podobne nebolo nutné, aby informácia obsahovala podstatu veci z jeho pohľadu.

Aký bol motív konania strán? Motívom kritizujúceho bolo šírenie dôležitých informácií v slobodnej spoločnosti. Z výroku nevyplýva, že by bolo motívom správy napadnúť priamo osobnosť sudcu.

Z uvedeného vyplýva, že obsahom ani formou správ a ani žiadnou svojou nedôslednosťou neopustila sťažovateľka priestor chránený slobodou prejavu.

47. Kde je kritizované

Miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov je užitočným a dôležitým kritériom posudzovania zásahov do slobody prejavu. Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa distribuuje kritika, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. Výroky prednesené v rozhlase sú teda posudzované prísnejšie (porov. Purcell and Others v. Ireland, rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva o prijateľnosti, rozhodnutie zo 16. apríla 1991, sťažnosť č. 15404/89; m. m. porov. aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 1998, sp. zn. 1 Co 15/97). Ako bolo uvedené, rozhlas nemá dopad, „impact factor“ na

úrovni televízie a pracuje len s hovoreným slovom, čo podmieňuje komentár a štýl práce redaktorov. V predmetnej veci je nutné vec vnímať v spojení so žánrom. V zásade nekomentované spravodajstvo si môže dovoliť určité nepresnosti v záujme aktuálnosti, aj keď v predmetnej veci o nepresnosť nejde.

48. Kedy je kritizované

Sťažovateľka spravodajsky informovala o veci po tlačovej konferencii, krátko po začatí trestného stíhania. Je potrebné, aby taká informácia bola presná, zvlášť aj pre jej citlivosť a lakonickosť. V danej veci išlo o základnú informáciu o začatí spoločensky dôležitého trestného stíhania. Sťažovateľka sa neodchýlila od výrokov ministra vnútra, a teda v čase začatia trestného stíhania nešírila príliš nepresné informácie s difamačným potenciálom.

49. Ako je kritizované

Nielen čo, ale aj ako je povedané, je nutné skúmať pri posudzovaní akceptovateľnosti kritiky. V predmetnej veci ide v zásade o správu so základnou informáciou bez komentára, a teda typickú pre spravodajstvo. Poslucháč zaznamenal správu o trestnom stíhaní s tým, že aj z obsahu správy je zrejmé, že o veci ešte rozhodne nezávislý súd. Spôsob podania správy a jej tón bol dominantne neutrálny, v dokonavom vide parafrázy na záver – napr. „*Onedlho ho však sfaľšoval*“, môže poslucháč prípadne cítiť ľahkú škandalóznosť a náznak prípadného presvedčenia redaktorky, že tak sa udalosti naozaj stali. Výrok je však integrálnou súčasťou celej správy (porov. dokonavý vid ministra vnútra a zároveň pasáže redaktoriek na úvod a záver: „*mal sfaľšovať*“, „*po preukázaní viny*“). Oznámenie však nie je urážlivé, útočné či neslušné. Správa v celkovom kontexte, aj keď s licenciou miernej a akceptovateľnej kreativity, zreteľne iba oznamuje a parafrázuje informácie, ktoré vyriekol minister vnútra.

50. Uvedený KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO test je kľúčový pre posúdenie proporcionality medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti. Primeranosť zásahu skúma ústavný súd, podobne ako mnohé európske ústavné súdy, na základe trojstupňového testu proporcionality. Test proporcionality je klasicky založený na nasledujúcich troch krokoch:

Prvým krokom (A) je test dostatočne dôležitého cieľa, teda test vhodnosti – či zásah smeruje k cieľu, ktorý je dostatočne dôležitý na ospravedlnenie zásahu; a test racionálnej väzby medzi zásahom a cieľom zásahu – či daným prostriedkom (obmedzením slobody prejavu) je možné dosiahnuť akceptovateľný cieľ (ochranu cti). Druhým krokom (B) je test nevyhnutnosti použitia daného prostriedku – zásahu, teda či nebolo možné použiť šetrnejší zásah. Napokon tretím krokom (C) je test proporcionality v užšom slova zmysle, ktorý zahŕňa jednak (C1) praktickú konkordanciu (praktickú súladnosť), t. j. test zachovania maxima z obidvoch základných práv, a jednak (C2) tzv. Alexyho vážiacu formulu, vážiaci vzorec (porov. Alexy, R.: *Balancing, constitutional review, and representation*. I. CON, Volume 3, Number 4, 2005. s 572 a nasl., zvlášť s. 575; Kosař, D.: *Kolize základních práv v judikatuře Ústavního soudu ČR*. *Jurisprudence* 1/2008, s. 3 a nasl.).

51. (A) Uvedený zásah možno považovať za vhodný, pretože umožňuje dosiahnuť legitímny cieľ, ochranu iného základného práva, a to práva na zachovanie osobnej cti a dobrej povesti. (B) Zásah je nevyhnutný, pretože žalobca si svoju osobnosť chránil adekvátnym prostriedkom – žalobou o ochranu osobnosti. (C1) V uvedenom prípade vyplývajú z jeho podstaty nebolo možné zachovať obidve práva popri sebe. Pri strete práva na ochranu osobnosti v konaniach na ochranu osobnosti a slobody prejavu sú odpovede A, B a C1 v zásade automatické. Kľúčovou je teda vážiaca formula. (C2) Vážiaca formula pracuje s trojstupňovou stupnicou hodnôt: „nízka“, „stredná“ a „podstatná“. Intenzita zásahu do jedného základného práva sa pomeruje s mierou uspokojiteľnosti druhého práva v kolízii, pričom intenzita zásahu a miera uspokojenia nadobúdajú jednu z hodnôt – „nízka“, „stredná“ a „podstatná“.

52. V prerokúvanej veci bola intenzita zásahu do práva sťažovateľky podstatná, pretože išlo o správu, ktorá vychádzala z výrokov ministra vnútra, z oficiálnej tlačovej konferencie, išlo o spravodajský žánr a vec sa týkala otázok verejného záujmu. Miera uspokojiteľnosti práva na ochranu osobnosti navrhovateľa s ohľadom na to, že je sudcom a že ide o spravodajstvo, avšak berúc do úvahy náznak možného vyznenia prípadného subjektívneho presvedčenia redaktorky, je nízka až stredná. Z uvedeného vyplýva, že

podstatný zásah prevažuje nízku až strednú uspokojiteľnosť, a preto je nutné dať prednosť slobode prejavu.

53. Vychádzajúc z postavenia sťažovateľky ako prevádzkovateľky rozhlasového vysielania, z postavenia navrhovateľa ako sudcu, berúc do úvahy, že účelom správy bolo nekomentovaným spôsobom informovať vo večernej spravodajskej relácii v zásade neutrálnym spôsobom o obvinení žalobcu, pričom správa sa obsahovo zhodovala s výrokmi orgánu verejnej moci, bola od neho prevzatá, považujúc parafrázu redaktorky za akceptovateľnú v kontexte celej správy, s tým, že neskoršie oslobodenie žalobcu tu nie je relevantné, a aplikujúc taktiež test proporcionality s vážiacou formulou ústavný súd konštatuje, že krajský súd potvrdením rozsudku okresného súdu porušil sťažovateľkino právo na slobodu prejavu (bod 1 výroku nálezu). Ak by ústavný súd nevyhovел sťažnosti, mohlo by to znamenať ohrozenie spravodajstva, nežiadúcu opatrnosť rozhlasových staníc a limitovanie kreativity smerom k lakonickej topornosti. Uvedené však neznamená úplnú voľnosť, zvlášť s ohľadom na rešpektovanie prezumpcie neviny. Tú by mali novinári v takomto spravodajskom žánri cítiť. Vzhľadom na výrok o porušení slobody prejavu je síce otázka samotnej sumy náhrady nemajetkovej ujmy už irelevantná, ale napriek tomu ústavný súd považuje za nutné nad rámec veci uviesť, že sa mu výška nemajetkovej ujmy (1 000 000 Sk) priznaná navrhovateľovi zdala značne prísna, zvlášť z hľadiska lakonickej odôvodnenia. Možno ešte dodať, že všeobecné súdy, zvlášť okresný súd, pričítali sťažovateľke aj druhý výrok ministra vnútra, a to navyše bez akéhokoľvek odôvodnenia.

54. Ústavný súd neustále zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu

predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05). Ústavný súd konštatuje, že predmetná vec je práve takou, kde všeobecné súdy nezohľadnili relevantné ústavné normy.

55. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie. Berúc do úvahy citované ustanovenia, ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008, tak ako je to uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

56. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia zo 7. januára 2009, podanie ústavnému súdu z 8. januára 2009 a vyjadrenie z 25. novembra 2009) v sume 368,55 € vrátane režijného paušálu, ktoré jej ústavný súd priznal tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

57. Sťažovateľka napokon požiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk (t. j. 3 319,39 €). Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02). V danom prípade porušenie základného práva sťažovateľky je v plnej miere kompenzované popri vyslovení porušenia označených práv zrušením rozsudku krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Preto nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

58. S poukazom na ustanovenie § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie z 8. októbra 2009, ktorým ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 50/2008 zo 14. októbra 2008, zanikne právoplatnosťou tohto nálezu.

59. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2010